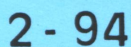

NORSK INSTITUTT
FOR VITENSKAPELIG
FORSKNING OG OPPLYSNING

- * TRANSCENDENTAL MEDITASJON * UFOLOGISKE BETRAKTNINGER
* SPÅKVINNE OM 1994 * ILLUSJONENS VINGER * SPØKELSER
* HOMEOPATI * URI GELLER SKAL BETALE EN FORMUE
* BILLY MEIER AVSLØRT * JAMES RANDI PÅ NORSK M.M.M.

NIVFO-BULLETIN NR. 2/1994. 14. ARGANG
ISSN 0800-0360

INNHOOLD	SIDE
REDAKSJONELT	3
TM AVSLØRT	4
UFOLOGISKE BETRAGTNINGER	11
SPÅKVINNE OM 1994	14
Wings of Illusion	15
SPØKELSER ER BARE GASS	20
FLERE "MIRAKLER"	21
HOMEOPATI	23
GELLER SKAL BETALE EN FORMUE	26
BILLY MEIER AVSLØRT	26
JAMES RANDI PÅ NORSK	27

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 104

ABONNEMENT PÅ NIVFO BULLETIN BESTIELLES VED Å SENDE
KR. 100,- til NIVFO, postboks 70, 7079 FLATÅSEN.
POSTGIROKONTO NR.: 08143469574 (5 nummer pr. år)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 104

ANSVARLIGE REDAKTØRER: K. Stenødegård og Jan S. Krogh

[illegible]

Signerte artikler står for vedkommende forfatters regning, og udtrykker ikke nødvendigvis nifos syn.

~~~~~

redaksjonelt

Det er nok i seneste laget å anbefale påskelitteratur nå, men den boken vi ville ha anbefalt kan med fordel leses hvor som helst og når som helst - og flere ganger.

James Randis verdenskjente 'Flim-Flam' foreligger nå i norsk oversettelse, med tittelen "Juks og Bedrag". (Se omtale på side 27.) Leseren vil snart oppdage at denne boken er skrevet av en mester i 'faget', man kunne nesten si av mesteren selv. Det er ikke bare forskningen og avsløringene som er interessante. Med sitt skarpe blikk og treffende kommentarer gir Randi leseren et innblikk i disse tingene, som nesten mangler sidestykke innen denne genreen.

Selv enkelte ellers ansvarlige forskere har latt seg fange opp av det 'paranorale' sirkuset. Og Randi viser hvordan noen av dem har måttet innrømme at de tok feil da sannheten kom for dagen. Andre tviholder fortsatt på sitt og forsøker å rettferdiggjøre seg med meningsløse bortforklaringer. - Det er denne siden ved fenomenet som interesserer meg mest og som har fått meg til å skrive denne boken, sier James Randi. Og her er han helt klart inne på noe meget vesentlig. 'Juks og Bedrag' vil være interessant også for de som har lest den originale utgaven.

Nå gjelder det å få omsetning på boken her i landet, og at bibliotekene og skolene blir oppmerksom på den. Derfor: Kjøp den, spør etter den og fortell om den!

- Red.

tm avslørt

TM er en av de mest fremgangsrike retningene med østerlandsk bakgrunn som har trent seg inn i Vesten de seneste tiårene. Med Rune Dahléns bok har vi fått en grundig veldokumentert gjennomgang av hva TM stiller med. Som så ofte viser det seg å finnes adskillig bak fasaden som tilhengerne av bevegelsen ikke frivillig viser frem for omverdenen.

EN GURUBEVEGELSE

TM har en ubestridt leder, bevegelsens grunnlegger - Maharishi Mahesh Yogi, som ble født i Italia i 1911. Maharishi påberoper selv som sin autoritet sin egen guru Guru Dev, som han tjente i flere år. Ettersom Maharishi ikke tilhører Brahmakasten kunne han ikke bli munk, men han fant sin egen vei til fremgang innenfor det religiøse området. Etter Guru Devs død i 1953 begynte han å misjonere, og i 1957 grunnla han Spiritual Regeneration Movement. (TM-organisasjonens første navn).

Allerede neste år begav Maharishi seg til USA. Det var begynnelsen på en intensiv reisevirksomhet for å utbre den meditasjonslæren i Vesten som han etterhvert hadde utviklet. I 1959 kunngjorde han en storstilt plan som gikk ut på at 10% av verdens voksne befolkning skulle utøve TM tre år senere. Dette skulle bli "en bevegelse som kommer til å bli en vei til frelse, og til å forene mennesket med dets Gud." Dette var den første av en lang serie ambisiøse planer som aldri ble virkelighet, men som oppfylte sin hensikt med å spore aktivistene til hardt arbeid.

"VITENSKAP" I STEDET FOR RELIGION

TM-bevegelsen har gjennomgått mange forandringer med hensyn til såvel lære som organisasjon. Den viktigste forandringen hittil inntrådte ved slutten av 1960-tallet. Da forandret Maharishi sin måte å presentere bevegelsen på, og å verve medlemmer/meditatører. Den religiøse bakgrunnen ble tonet ned og snart fornektet helt. I stedet presenterte man TM som en nøytral avslappingsteknikk.

Nøkkelordet var ikke lenger "åndelig" men "vitenskapelig". Maharishi selv ble presentert som en stor vitenskapsmann. Han skulle angivelig representere "vitenskapen om den kreative intelligens," et uttrykk som først ble brukt i 1969. Ved begynnelsen av 1970-tallet dro han i gang de institusjonene som han med vanlig blygsel lot kalles Maharishi-universitetene.

MEDITASJON

Medlem i TM-bevegelsen blir man ved at man lærer seg å meditere i pakt med TM-metoden (og for de fleste TMere stanser engasjementet i bevegelsen med dette.) Hver meditator får et kort ord, et såkalt mantra, til å meditere over. Det heter seg at mantraet er en nøye personlig tilpasset lydkombinasjon. Den nybakte meditatøren avkreves et taushetsløfte. Man må aldri avsløre sitt mantra til noen annen. Da vil mantraet miste sin kraft. (TM-lærere får heller ikke diskutere mantraene innbyrdes med hverandre.)

I virkeligheten er mantraene slett ikke personlig tilpasset. De deles ut etter en enkel liste, som TM-lærerne må lære seg. Det eneste avgjørende for hvilken mantra man får er alderen. Er man f.eks. mellom 30 og 35 skal man meditere med ordet "shirim"; er man mellom 35 og 40 med ordet "hirim", etc. I et vitneutsagn for en amerikansk domstol sa en forhenværende TM-lærer: "Vi ble opplært til å gi allmennheten og de individene vi initerte det bestemte inntrykk at det eksisterte et meget stort antall mantraer og at hver mediterende tar imot et mantra som er spesielt utvalgt for ham/henne og som på en unik måte stemmer med vedkommendes personlighet. I virkeligheten er det slik at hver lærer har en liste på 16 mantraer, som siden gis til de mediterende etter et aldersprinsipp."

Som svar på spørsmålet om man fikk noen forklaring på at mantraet deltes ut etter alder, svarte en annen TM-lærer: "Nei, aldri. Man sa bare at slik er det - og ti stille med det!" Men, som sagt, det var aldri noen som stilte spørsmål. Hvordan skulle man kunne reise spørsmål ved Mesteren? Det var bare å lystre!"

Offisielt heter det at mantraen er en lydkombinasjon uten mening. Internt beskriver derimot Maharishi mantraet som "Guds hellige navn". Såkalte "tilleggsteknikker" for mer avansert meditasjon innebærer ofte at mantraet forlenges. Da kan det vise seg å være en hinduistisk religiøs frase. Det opprinnelige mantraet besto av noen stavelser fra denne.

RELIGIØS INITIERING

Dahlén betoner at han tror meditasjon, f.eks. i form av TM, kan ha positive effekter som avspenning og stressoppløsning. Det er ikke selve meditasjonen han vil sette spørsmålstegn ved. I stedet vil han skape klarhet omkring TM som organisasjon og om alle dens aktiviteter utover vanlig meditasjon.

Alle blivende meditatører skal gjennomgå en innvielses-seremoni, "initieringen". Det messes en tekst på sanskrit, som ifølge TM-bevegelsen ikke har med religion å gjøre. Dahlén gjengir en oversettelse av teksten i et bilag. Det viser seg at den i virkeligheten er en gudspåkallelse bl.a. med tilbedelse av av Guru Dev. På grunnlag av dette klassifiserer Dahlén innvielsesseremonien som i det alt vesentlige en hinduistisk seremoni.

"Det eneste spesielle ved TMs innvielse er at de innvidde ikke engang får vite at det dreier seg om religion.

HIERARKI

TM-bevegelsen er bygget opp på et hierarki, hvor skillet mellom de ulike nivåene er strikt og nøye opprettholdt. Maharishi gjør, ifølge en tidligere TM-leder, "en stadig oppdeling av folk; som f.eks. at personer med en viss tittel får sitte på ett sted i en forsamlingssal, mens de med lavere titler skal sitte på et annet sted. Titler og eksamener spiller en enorm rolle innen bevegelsen."

Det dreier seg altså om titler som deles ut innen bevegelsen. Når Maharishi skal gi et bilde av idealsamfunn blir også hans språkbruk meget elitepreget: "Dugelige skal lede, og om de udugelige ikke kommer med finnes det

ikke plass for dem".

Hvert nivå innenfor TM har sine egne hemmeligheter som medlemmer på lavere nivåer ikke får del i. Mange av disse hemmelighetene kan dog de svenske TM-ene nå få del i ved å lese Dahléns bok. Han har nemlig hatt tilgang til mange av TMs hemmelige skrifter. Derfor kan han avsløre bevegelsens estoteriske deler som utenforstående ikke skal få noen informasjon om.

BEVISSTHETSnivåer

TM gir løfter om ulike "bevissthetsnivåer" som skal oppnås ved hjelp av meditasjonen og ulike "tilleggsteknikker". Det første av de høyere nivåene er "kosmisk bevissthet", som bl.a. innebærer at man er "for evig tilfredsstilt" og fylles av et "ubegrenset ocean av kjærlighet og lykke." Neste steg er "gudsbevissthet", som i utadrettede skrifter kalles "forfinet kosmisk bevissthet". Der "kommer det guddommeliges alle muligheter til fullt uttrykk hos menneskene". I neste skritt, "enhetsbevissthet", slutter mennesket å dyrke Gud ettersom det selv har nådd et guddommelig nivå. Da er mennesket og dets Gud ett i ham. Da er han selv blitt Ham." Enhetsbevissthet innebærer en evne til å se inn i det forgagne og inn i fremtiden.

På den øverste bevissthetstilstanden, Brahmanbevissthet, inntreffer flere merkelige ting. Dahléen siterer en person som har gått TM-Sidhi-kurset:

"På dette bevissthetsnivået skal man begynne å oppføre seg som Gud selv, sies det. Man skal kunne skape materie av intet. Dette reagerte jeg mot..."

MAHARSHI-EFFEKT OG LEVITASJON

På midten av 1970-tallet lanserte Maharishi flere nye dramatiske effekter av TM. En av disse var den såkalte Maharishi-effekten, som ble presentert i 1974. Ifølge denne skal meditasjon ha magiske effekter (selv om han ikke kaller dem det) dersom tilstrekkelig mange mennesker mediterer. Dette ble angitt i eksakte tall. Hvis én prosent av verdens befolkning mediterer vil den såkalte Maharishi - effekten medføre at krig, forbrytelse og andre problemer opphører. Den sies også å kunne virke

i lokale urotilstander. I Midtøsten er det gjort visse forsøk, men resultatene har ikke vært oppmuntrende. Maharishi har dog foreslått for FN at spesielle grupper av meditatører skal holdes i beredskap for å rykke ut når det trengs for å få til fred i en region.

I 1975 sa Maharishi til sine tilhengere at det var på tide "at vi lærer oss å fly og gå på vannet". Dette var opprinnelsen til de såkalte Sidhi-kusene, som ble innført året etter. Den som betalte for dyre, "avanserte" kurser kunne bli en "sidha" og oppnå fantastiske effekter ("sidhi"), deriblant:

levitasjon (å sveve fritt i strid med tyngdeloven); usynlighet; clairvoyanse; vennlighet (!); og å kunne tale med dyr.

Kostnaden for et TM-Sidhi-kurs var kr. 17.000 i 1991. (Den som har rikelig med penger kan også kjøpe et sk naturlegemiddel av TM-bevegelsen, med "sjeldne urter håndplukket fra Himalayas fjell og Indias dype jungelskoger", til en pris av kr. 6.900 per pakke.)

I de senere år har sidhi-kursene for det meste handlet om levitasjon, "flyging". En tidligere TM-aktivist forklarer i et intervju hvorfor de øvrige teknikkene ikke læres ut i større utstrekning lenger:

"Tidligere hadde det vært teknikker for å gjøre seg usynlig, gå gjennom vegger og å kunne prate med dyr. Men dette hadde man sluttet med fordi det gav visse bieffekter, påsto lærerne. En del av de som oppnådde usynlighet ble f.eks. blå i ansiktet etterpå, ble det sagt. Flygeteknikken gav så mye bedre resultat."

Levitasjonstreningen går i praksis ut på at man hopper opp og ned på madrasser eller matter, sittende i meditasjonsstilling. Det påstås at sidhas iblant lyktes med å "bli stående der oppe", men noen demonstrasjon av dette har av forståelige grunner ikke blitt annonsert. Derimot kan det tydeligvis gå livlig for seg, stadig ifølge den samme TM-læreren:

"Men som TM-Sidha var jeg med på en del spesielle

sammenkomster. En gang, det var en Valborgsmässohelg, hadde vi en storsamling på Grand Hotell i Stockholm... For å komme inn måtte man vise frem Sidha-legitimasjonen. Hadde man glemt den hjalp det ikke en gang om man kjente vaktene. Vi var 308 Sidher som kjørte programmet i to store saler, en for menn og en for kvinner. Madrasser var utlagt over hele gulvet, og da vi satte igang med å stutse omkring så ristet krystallysekronene i taket... Flygeruten var et kvarter den gangen, og da fikk vi danne en rund bane med to filer, der de som stutset fortest kjørte i omkjøringsfilen. Ikke alle kunne holde retningen, men hoppet både fremover og bakover og det så jo morsomt ut."

ER TM RELIGION?

Dahlén legger stor vekt på de skjulte religiøse innslagene i TM. På en overbevisende måte påviser han den hinduistiske bakgrunnen. På et par sider der han diskuterer TMs forenelighet med kristen tro kommer det frem at han selv er kristen. Hans analyse av TM er dog ikke farget av hans egen religiøse oppfatning, men er mønsterverdig saklig.

Hvorfor tilstår ikke TM-bevegelsen selv at TM er en religiøs retning? En viktig forklaring er naturligvis at det kan være bedre markedsføring å presentere seg som religiøst nøytral enn som hinduistisk når man driver virksomhet i Vesten. Det finnes også en annen grunn, som Dahlén formulerer meget tydelig:

"Først må vi da konstatere at mesteparten av de okkulte og østlige bevegelsene benekter at de er religioner. Dette kan ha flere årsaker, ikke minst kulturelle. "Religion" er for en hindu ofte identisk med vestlig kristendom, noe han absolutt ikke vil kobles sammen med. Hinduismen sees som sanathana dharma, den evige loven, som omfatter alle aspekter av tilværelsen, mens religion betraktes som en foreteelse i den vestlige kulturs ytterkanter."

MAHARISHI TILBAKE TIL INDIA

Maharishi er selv sterkt forankret i hinduistisk tradisjon. Han har ved flere anledninger forsvart kastevesenet og advart mot at "en sammenblanding av kaster forstyrrer de idealer som bevares av de urgamle tradisjonene og har den direkte følgen at den rokker ved den sosiale likevekten." (I et foredrag i Sverige i 1968 argumenterte han med lignende resonnementer mot raseblanding, dvs. ekteskap mellom mennesker med ulik hudfarge.)

I sin alderdom har Maharishi også lagt ned stadig større anstrengelser på å bli akseptert innen tradisjonell hinduisme. I 1977 startet han en hinduistisk munkeorden innenfor TM, noe som er viktig for hans anseelse innen hinduismen. Alle vesterlendinger har portforbud på ordenens område, også TM-medlemmer. "Når et par kristne indere ble sluppet inn oppdaget de at det forekom hinduistiske seremonier der, f.eks. det klassiske ildofferet, samt ofring til Shivalingamer - et gudebilde i form av Shivas mannslem." TM har fått delta ved store hinduistiske religiøse festligheter, der andre vestlige retninger, som f.eks. Anada Marga og Bhagwan-bevegelsen er blitt hindret fra å delta.

I 1984 flyttet Maharishi fra TM-bevegelsens interne senter i Sveits til et nytt anlegg tre mil øst for Delhi. Bevegelsens lederfunksjoner flyttet med ham til India.

Et spørsmål man naturlig må stille seg er hva som kommer til å skje med denne merkelige bevegelsen når den aldrende lederen ikke lenger kan styre virksomheten.

KILDE: Folkvett nr. 2/1992.

Forfatter: Sven Ove Hansson

Rune W. Dahlén: Myter och Mantra, En bok om TM og Maharishi.

Libra, Örebro, 1992.

Ufologiske betraktninger

Willy Wegner

John A. Keel er journalist og forfatter og har fulgt ufo-syndromet gjennom årene. Han har skrevet flere bøker om emnet og enda flere artikler. Hans navn går igjen i alle mulige tidsskrifter, som beskjeftiger seg med ufo-problematikken.

John A. Keel er ikke hans riktige navn, men det han er kjent under som skribent. Hans borgerlige navn er Alva John Kiehle, født i 1930, og han har levet av sitt skriveri siden 1946. På dansk kjenner vi hans bok "Spøgelsesplaneten", som Vendelskærs forlag ved et uhell - formodentlig - kom til å utgi i sin science fiction-serie i 1974.

På et tidspunkt ble han interessert i UFOer og hva derav følger, og ganske raskt avskrev han den hypotese at UFO-ene var av ikke-jordisk opprinnelse. Gjennom sine egne undersøkelser fant han at det snarere var en tilknytning til psykiske fenomener. Det var naturligvis ikke nettopp det man ønsket å høre i mainstream-ufologien i slutten av 1960-årene.

I dag mener Keel at omkring førti års nonsense har bevist at ufologi i den amerikanske versjon er dødens pølse uten tilbehør, og at sporet fører til glemsel for dem som har fulgt det.

Den såkalte ufo-forskning i USA er i en sørgelig forfatning, og ingen har gjennom disse førti år tatt hånd om det virkelige ufo-problem. Det var tilløp til det i forbindelse med Condon-rapporten hvor psykologer var inne i bildet, men deres resultater ble aldri offentliggjort.

Hva det er bruk for, mener Keel, er å gjennomføre et psykologisk studium av det han kaller ufo-advokatene; de som taler UFOenes sak.

De som ser UFOer - ukjente flygende objekter - er forså-

vidt uskyldige ofre i spillet som skapes av de selvbestaltede hobby-ufologer og deres ofte dypt usaklige organisasjoner og foreninger. Disse vitnene er blitt undersøkt på kryss og tvers, men ikke de som samler inn og fortolker vitnenes opplevelser og bruker og misbruker disse.

I slutten av 1980-årene var der, etter Keels beste skjønn, ikke mer enn knapt 100 aktive ufologer i USA, hvorav de fleste for det meste går opp i sammensvergelses i stil med at staten gjemmer hemmelige opplysninger, at det feilinformeres samt stridigheter organisasjonene og personene i mellom. Dertil mangel på veldefinerte parametre, metode og fremfor alt lederskap og så et nesten totalt intellektuelt tomrom.

Selv samlere av fyrstikker eller teddybjørner er bedre organisert, mener Keel, og er det ufo-forskning man vil, så må man spyle dekket rent og begynne forfra.

Keel skriver: "Ufologi er ikke, og vil aldri bli, en vitenskap. I stedet har det utviklet seg en pedantisk teologi komplett med ritualer og pilgrimsreiser. De uhellige 100 (her refereres til de aktive USA-ufologer) reciterer bevisstløst deres dogmer, fullstendig uoppmerksomme på det faktum at de er blitt håpløst hjernevasket av deres egne skrifter - og de avisutklipp de har samlet inn og byttet som en del av ritualet."

Mer respekt har han for ufologien som praktiseres i Europa. Europeiske ufologer er mer velutdannete, leser bedre og tenker mer logisk. Her har man nådd ut over det stadium å samle på utklipp og bytte dem med hverandre.

Det er selvfølgelig unntak, det vet vi jo bare fra Danmark. Skandinavisk UFO-Information (SUFOI) er et godt forbilde for hvordan ufologi kan drives uten å henfalle til "jeg-vil-frelse-verden-" syndromet. Som motpol ser vi IGAP-folkene, samlet omkring Adamskis lære og under symbolet for de kosmiske brødre og søstres broderskap, de personene som ble skummet av SUFOI nettopp i 1960-årene.

1980-årene var preget av bløff-numre som Gulf Breeze-saken, ufo-styrtet i Rosswell og de hemmelige MJ-12-dokumentene, samt allskens sammensvergelsesrykter og abductions. Preget av folk som Charles Berlitz, Stanton T. Friedmann, Wendelle Stevens, William Moore m.fl.

Den europeiske ufo-forskning var i 1980-årene preget av den amerikanske utviklingen, men også kjennetegnet av en langt større skepsis og selvkritikk. Mange tidligere bløffnumre er blitt avslørt, mange hellige kyr er blitt slaktet.

Jeg tror at man i Europa har vært bedre til å se de positive trekk ved den mer konstruktive del av skeptikerbølgen. De mange nye skeptikerorganisasjoner har bredt seg som ringer i vannet, på godt og ondt. Dette har nok medvirket til at noen ufo-organisasjoner har tillempet seg mer systematiske arbeidsmetoder, slik at mainstream-ufologien i Europa i dag har et ønske om å få predikatet "seriøs ufologi".

I USA har ufologene, som reaksjon på de ofte rabiate skeptikere, gravd seg ned i sine skyttergraver, og har ikke - med få unntakelser - kunnet fornye seg.

Den amerikanske ufoforskningen ble skyllet ut i toilettet i 1989, mener Keel, og det vil sannsynligvis ta mange år å gjenskape den. Spørsmålet kan også være: Er det bruk for den?

Ref.: The sorry state of ufo research/John Keel. UFO Brigantia, May 1991, issue no. 48
The encyclopedia of ufos/edited by Ronald D. Story, London, 1980. PARA NYT nr. 1/93.

spåkvinne om 1994:

UTENRIKSMINISTER JOHAN JØRGEN HOLST BLIR I 1994 SÅ MYE BEDRE AT HAN KAN REISE PÅ REKONVALESENS TIL ISLAND.

Der tar han seg et bad i den varme kilden som kalles 'Den blå lagune', og dette skaper internasjonal presedens. Stadig flere toppolitikere fra verdenspolitikken reiser til Island for å bade seg til sunnhet, spår Volven.

I sine årvisse forutsigelser varsler den mystiske spåkvinnen også svenskene om at de har en skandale i vente: Kong Carl Gustav og dronning Silvia vil i 1994 vurdere å skille seg. Dette skyldes at en vakker svensk fotomodell gir ut en erindringsbok med avsløringer som er svært pinlige for det svenske kongehuset.

Mange av Volvens spådommer for 1994 gjelder nordiske forhold. Bl.a. blir det totalforbud mot alt fiske i den sterkt forusensede Nordsjøen. Etter det mislykte forsøket på fusjon med Renault, tar Volvo nå kontakt med tyske BMW med sikte på å slå de to fabrikkene sammen. Islands utenriksminister Jan Baldvin Hanibalsson går av tidlig i det nye året.

På det storpolitiskeplan spår volven at de nordiske land i fellesskap tar kontakt med USA og Russland og krever forhandlinger om i hvilken retning de to land i fremtiden skal sikte inn sine atomvåpen. EF krever svar fra USA på hvorvidt USA vil ta på seg nye forsvarspolitiske oppgaver i Europa, og får kontant svar: Europa må klare sine egne problemer.

På det vitenskapelige området spår volven at 1994 vil bringe klarhet i spørsmålet om hvorfor islendinger og andre fiskespisende nasjoner er så kloke. Det skyldes nemlig et spesielt vitamin, B-12, som finnes i fisk og innmat fra sau. Amerikanerne og russerne blir enige om i fellesskap å bygge en gigantisk romstasjon som kan huse 100 astronauter.

KILDE: Avisa Trondheim, 29.12.93. Forkortet.

Wings of Illusion by John F. Schumaker

VI ANNONSERTE DENNE INTERESSANTE BOKEN I NIB 3/91 (s.28)
Nå kan vi bringe en nærmere omtale skrevet av John
Wren-Lewis, bragt bl.a. i Australian Skeptics Inc.
Newsletter nr. 4/91, og opprinnelig sendt på ABC Radio
National i november, 1991.

* * * * *

Å kalle en bok utuktig vil som kjent øke salget av den, men jeg er meget glad over å kunne gjøre nettopp dette med "Wings of Illusion" av dr. Jack Schumaker, en psyko-log ved Hunter Institute, University of Newcastle. Dette fordi det er en virkelig god bok. Jeg tror faktisk den bør anbefales for enhver med religiøse eller åndelige interesser av noe slag. Og likevel er dette en av de meget få bøkene jeg har kommet over som jeg mener i egentlig forstand kunne kalles umoralsk.

Jeg må skynde meg å tilføye at det ikke dreier seg om sex. Nei, det gjelder et menneskelig behov, sier dr. Schumaker, langt viktigere enn seksualluft, og langt per potensielt ondt også - nemlig impulsen til å tro på overnaturlige eller paranormale steder, eller vesener, eller krefter hinsides den naturlige erfaring. Det finnes hele kulturer og et stort antall individer innen alle kulturer som lever godt og i beste velgående med et minimum av seksuell aktivitet; og dermed fullstendig tilbakeviser det som Schumaker kaller den moderne "trykkoker"-oppfatningen av sydende seksualluft.

Den eneste behavioristiske tvangstanke av virkelig universell karakter i det menneskelige samfunn, og som finnes på tvers av alle kjente menneskelige kulturer, er den som selysuggerer oss til å tro på skjulte meninger med livet og klynge oss til slike forestillinger selv om vi står overfor åpenbare beviser for det motsatte. Og Schumaker argumenterer videre at siden mange slike

forestillinger er avslørt som nonsense (som troen på at jorden skulle forgå på en bestemt dato, som nå er en god stund siden) bør ærligheten få oss til seriøst å overveie at den samme tilskyndelsen til illusjon kan være den reelle operative kraft bak vår egen (antatt) respektable tro, hva den nå enn måtte bestå i.

Hvis du i første omgang reagerer på denne ideen med indignasjon, sier Schumaker, husk da at dette er nøyaktig den forsvarsmekanismen som trer til når enhver rotfestet mental impuls blir utfordret. Og videre, slike forsvarsmekanismer har atter og atter vist seg å få folk til å dø eller drepe for deres trosoppfatninger, et sosial faktum som i atomalderen kunne true oss alle med ut-slettelse. Vi er kanskje i mindre fare enn vi var under hellige kriger mot kommunistutfordringen mot kristendommen, men militant forsvar av religion er stadig en meget stor trussel på andre hold. Og paranormal tro til-later mange samfunn å tvinge igjennom politikk som kunne føre til økologisk selvmord.

Men i motsetning til de fleste skeptikere som kriti-serer religiøs eller paranormal tro som illusjon, på-står ikke Schumaker at det dreier seg om blotte tåpelig-heter eller en enkel propaganda oppdiktet av strenge herskere for å holde enkle mennesker lykkelige med sin kuede skjebne. Schumakers sak er i det hele tatt mer sofistikert enn det. Og han har også lite tilovers for Freuds enkle oppfatning av Gud som barnslig fantasi basert på tidlig opplevelse av foreldre.

Schumaker følger påstanden til den kjente amerikanske sexologen Ernest Becker fra 1970-årene - at vår evne til å skape og leve innenfor illusjoner ble utviklet som en nødvendig beskyttelse av vår distinkte menneskelige form for bevissthet, fordi vår intelligens - som er den store evolusjonære fordel ved våre arter - bringer med seg en fryktelig risiko. Denne bevisstheten gjør oss oppmerksomme på oss selv i en utstrekning som ingen tidligere arter har opplevd og konfronterer dermed våre overlevelsesinstinkter med den uhyggelige erkjenn-elsen at uansett med hvilken dyktighet vi måtte inn-rette oss til omgivelsene, er døden stadig uunngåelig.

Uten en eller annen motvirkende utvikling ville dette automatisk paralisere oss i total panikk, og har kanskje utradert hele generasjoner av våre forfedre for lang tid siden. Men vi har overlevet nettopp ved å utvikle denne suggesjonskraften for å unnsnippe fra virkeligheten og inn i forskjellige typer av forestillinger om noe "bak", mens vår intelligens har stått fritt til å arbeide for denne verden. Så vi ignorerer vår dødelighet ved å tro at vi overlever den.

Jeg kan ikke ta meg fore å gå i dybden og bredden her når det gjelde Schumakers argumenter, eller hans massive fylking av beviser som han har lagt frem til støtte for dem. Jeg anmoder deg om å lese boken dersom du seriøst mener at religion har noen fremtid; fordi den skjærer av ved roten en av de sterkeste linjer som moderne religionsforsvarere har utviklet mot eldre typer kritikk - nemlig oppdagelsen av at i vår moderne vestlige kultur er menn-esker med religiøse eller åndelige trosoppfatninger faktisk statistisk lykkeligere, mer avbalansert og sågar mer kreative enn de som ikke har slike. Dette var kjernepunktet ved Jungs berømte brudd med Freud. Og siden Jungs dager har hans påstand om fordelaktige effekter ved åndelig tro oppnådd betydelig støtte fra mange forskjellige undersøkelser.

Men Schumaker kan sitere alle disse bevisene til støtte for sin sak, ved å vise at tro imøtekommer nettopp den funksjon som han hevder vi utviklet den for, nemlig å sette intelligensen i stand til å arbeide på praktiske måter uten å bli paralyisert av frykten for døden.

Og dette bringer meg tilbake til hvorfor jeg sa at boken kanskje kunne kalles umoralsk. Når gamle biskoper eller dommere - eller vår egen Frad Nile - sier noe slikt om en bok, frykter de vanligvis den muligheten at den kan lede enkelte til en seksuell adferd som de ikke kan akseptere; en sak jeg mener at leserne selv burde stå fritt til å avgjøre.

Men hvis Schumaker tror på sin egen sak løper han risikoen for å gjøre noe langt verre enn det. Hvis han har rett, og leserne blir overbeviste, om logikken i hans argumenter til den grad at de står igjen desillusjonerte, burde de ikke da logisk gå fra vettet på flekken overmannet av dødsangst? Men likevel, jeg vil ikke konkludere med at boken bør bannlyses. For, hvis ikke forfatteren selv er blitt gal, og det heller ikke har forekommet noen masseselv mord blant Australian Skeptics, hvis medlemmer jeg forstår har snappet opp boken, hvorfor skulle andre bli drevet inn i en slik skjebne? Og dette betyr naturligvis at det må være noe som ikke er helt riktig ved hans grunnleggende argumenter; noe som både han selv og hans lesere ikke har lagt merke til.

Med det mener jeg ikke at noen har rett til ganske enkelt å underkjenne de argumentene dr. Schumaker fører frem. På den annen side tror jeg at vi må se meget alvorlig på hans bevisføring for at der er en uhyggelig bakside ved overnaturlig tro av ethvert slag. Særlig når den omfatter det Backer kalte "fornektelsen av døden." Når vi identifiserer oss med det som psykologer kaller symbolsk virkelighet, enten det måtte være noe guddommelig eller symbolene ved moderne konsumisme, mister vi kontakten med den fysiske virkeligheten til den grad at vi ofrer både oss selv og andre på Guds alter - ridderlighet, familiestolthet, fremtidens proletarparadis, eller det å holde tritt med naboene.

Det interessante med Backer og Schumaker er at i motsetning til de fleste skeptiske humanister nøyer de seg ikke med kun å vise til "menneskelighet". Det ville etterlate den ubehagelige konflikten mellom trangten til å overleve og dødens uunngåelighet. Backer lot på dødsleiet til å trenge igjennom denne catch 22-situasjonen (*) med en form for mystisk opplevelse av naturlig menneskelig eksistens i seg selv. Men Schumaker forstår ikke hva han var utsatt for og

KILDE: The Skeptic nr. 4/91.
(*) Se NIB nr. 1/91, side 5.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 104

MENNESKESKAPTE UFOER

Mangel på skruer var skyld i at 25 skotske barn trodde at de hadde fått besøk av et UFO i sandkassen deres i Glasgow. Et panel fra skroget på en Boeing 757 fra British Airways falt av da flyet lettet fra Glasgow. Stykket falt ned på en lekeplass nord-øst i byen midt blant 25 lekende barn. Undersøkelser viste at panelet ikke var skruet skikkelig fast. Det samme er tilfelle med 75% av britenes andre fly av denne typen!

KILDER: Ny dag, 17.11.93. UFO-NYT nr. 1/1994.

Spøkelser er bare litt gass

Tyske kjemikere kommer med en forklaring på et fenomen som har skremt folk i århundrer: Lyse, spøkelsesaktige skikkelser i myrer og på kirkegårder skyldes lett antenkelige gasser som metan, fosfin og difosfin. Hittil har man antatt at spøkelsene kunne oppstå ved spontan antenning av metan, som blir dannet av mikroorganismer i oksygenfritt, organisk materiale. Men det er bare gassen difosfin som er kjent for å kunne antennes spontant ved kontakt med luft, og beviset for dannelse av denne gassen har manglet.

Günter Gassmann og Dieter Glindemann ved det biologiske instituttet i Helgoland i Hamburg, fant difosfin og fosfin i tarmene og avføringen hos både kveg, svin og mennesker.

Dyrking av tarminnhold fra mennesker i oksygenfrie betingelser viste økt dannelse av difosfin.

Forskerne konkluderte med at mikroorganismer i tarmen er årsaken til dannelsen av difosfinet. I dødt organisk materiale i myrer og på kirkegårder danner mikroorganismer også difosfin, som antennes spontant når det kommer i kontakt med luft.

Illustrert. Vitenskap
nr. 1/1994

- Jeg har en følelse av
at vi en dag er nødt til å begynne
helt forfra igjen...

---

flere «mirakler»

NOEN FLERE EKSEMPLER FRA PREMANANDS "MIRAKELLISTE"

Eksperiment 132:

Effekt: Oraklet blir "besatt" og det spruter flammer og gnister ut av munnen.

Utstyr: Jutetråd, potassium nitrat-oppløsning, bomull
Metode:

Dypp tråden i oppløsningen fire ganger og la den tørke mellom hver gang. Sett fyr på den ene enden og pakk tråden inn i en kule med bomull; putt det hele i munnen idet du later som om du tørker deg om munnen med hånden eller et lommestørkle. Pust så ut i en jevn strøm, og gnister og flammer vil da sprute ut av munnen. Pass på å ha nok fuktighet i munnen hele tiden og så snart det begynner å føles noe varmt fjerner du bomullen og tråden i skjul av lommestørkleet.

NB: Pust ikke inn mens du har utstyret i munnen.

EKSPERIMENT 133:

Effekt: Avslør et tall som noen tenker på.

Når du gnir aske på et hvitt kort kommer tallet frem.

Utstyr: Såpe, aske, et blankt kort.

Metode:

Skriv tallene 1 til 9 på kortet med såpe. Be en person om å si et tall mellom 1 til 9. Gni så aske på det aktuelle tallet, som da vil tre frem.

EKSPERIMENT 134:

Effekt: Les en beskjed i en forseglet konvolutt.

Gi et kort til en person, be ham skrive sitt problem på dette og putte det i en konvolutt og forsegle den. Før hånden over konvolutten i dyp konsentrasjon og fortell hva som står skrevet.

UTSTYR: Et hvitt kort på størrelse med konvolutten, en konvolutt som er tykk nok til at man ikke kan se

homeopati

Homeopati oppsto i Europa på slutten av 1700-tallet, da Samuel Hahnemann (1755-1843) en tysk lege, begynte å formulere dens grunnleggende prinsipper. Hahnemann var frustrert over årelating, tarmrensing og andre medisinske prosedyrer på den tiden, som gjorde langt mer skade enn gavn. Ut fra den forestilling at disse behandlingene skulle "balansere 'væskene' i kroppen med motsatte effekter", fant han opp sin "likhetslov", en ide om at sykdomssymptomer kan kureres med stoffer som gir tilsvarende symptomer hos friske mennesker. Ordet homeopati stammer fra de greske ordene homeo (lignende) og pathos (lidelse eller sykdom).

Hahnemann og hans tidlige tilhengere begynte å foreta "prøver", hvor de gav urter, mineraler og andre substanser til friske mennesker, inkl. seg selv, for så å skrive ned det de observerte. Senere ble disse nedtegnelsene samlet i omfattende referansebøker kalt materie medika, som blir brukt til å matche en pasients symptomer med tilsvarende droge. Grunnlaget for innbefatning i den homeopatiske Pharmacopeia er ikke vitenskapelig forskning, men homeopatisk "prøving" utført for så lenge siden som 150 år.

Hahnemann erklærte at sykdom representerer en forstyrrelse av kroppens evne til å kurere seg selv og at bare en liten stimulus er nok til å sette igang helbredelsesprosessen. Han startet med små doser av akseptert medisiner. Men senere begynte han å bruke enorme fortynninger og konkluderte med at jo mindre dose desto større effekt -- et prinsipp han kalte for "loven om det uendelig lille". Dette er selvsagt det stikk motsatte av hva farmakologer har bevist. Dessuten - hvis det var riktig - ville hver eneste substans i sitt møte med et vannmolekyl avsette en "essens" som kunne bevirke markante (og uforutsigbare) medisinske effekter hos et menneske.

DET ER PLACEBOPREPARATER

Homeopatiske produkter er fremstilt av mineraler, botaniske substanser og mange andre kilder. Dersom den opprinnelige substansen er oppløselig, blir **en** del av den fortynnet med enten 9 eller 99 deler destillert vann og/eller alkohol og rystet kraftig. Om den er uoppløselig blir den pulverisert i tilsvarende porsjoner med lactose (melkesukker). Prosessen gjentas inntil den ønskede konsentrasjon er nådd. Fortynninger i forholdet 1 til 10 beskrives med romertallet X ($1X = 1/10$, $3X = 1/1000$, $6X = 1/1000\ 000$). På samme måte blir fortynninger på 1 til 100 beskrevet med romertallet C ($1C = 1/100$, $3C = 1/1000\ 000$ osv. De fleste av dagens preparater rangerer fra 6X til 30X..

Ifølge kjemiens lover er der en grense for hvor mye et stoff kan fortynnes før det forsvinner helt. Denne grensen, Avogadros tall (6.023×10^{23}) tilsvarer de homeopatiske fortynningene 12C eller 24X (1 del i 10^{24}). Hahnemann selv innrømmet at ikke et eneste molekyl av det opprinnelige stoffet kunne finnes igjen i blandingen etter en slik ekstrem fortynning. Men han trodde at den kraftige rystingen under hvert trinn av fortynningen ville etterlate seg en "åndektig" essens, "som ikke lenger er registrerbar av sansene"; og som helbreder ved å sette i gang igjen de "vitale krefter". Denne ideen er intet mindre enn ytterste grad av nonsense.

Fordi de homeopatiske remediene var mindre farlige enn det nittende århundres medisinske ortodoksi, begynte mange å bruke dem. Men ettersom den medisinske vitenskap og utdanning avanserte, gikk homeopatien sterkt tilbake, spesielt i Amerika.

LITE SERIØS FORSKNING

Siden homeopatiske preparat - ikke inneholder registrerbare mengder aktive ingredienser, er det umulig å teste hvorvidt de inneholder det som etiketten sier. I motsetning til de fleste andre droger er få blitt

testet og ingen er blitt påvist effektive. En artikkel i Review of Epidemiology i 1990 analyserte 40 randomiserte forsøk hvor man hadde sammenlignet homeopatisk behandling med vanlig behandling, placebobehandling og ingen behandling, konkluderte med at alle unntatt tre av testene hadde grunnleggende svakheter ved opplegget og at kun en av disse tre kunne rapportere et positivt resultat. Forfatterne trakk den slutning at det ikke finnes tegn på at homeopatisk behandling har noen som helst større verdi enn placebo.

Tilhengerne av homeopati roper stadig høyt om de ytterst få "positive" studiene som bevis for at "homeopati fungerer".

HOMEOPATI I EF (EU)

EFs ministerråd vedtok den 22. september 1992 nye retningslinjer for homeopati. Ifølge disse må homeopatiske preparater være merket med teksten **"Homeopatisk legemiddel uten godkjente terapeutiske indikasjoner"**. Medlemsstatene skal senest den 1. januar 1994 ha omsatt disse retningslinjene i nasjonal lovgivning.

KILDE: Skeptical Briefs nr. 4/93.

Forfatter: Dr. Stephen Barrett, en prominent autoritet på området forbrukerspørsmål. Han er medforfatter/redaktør til 35 bøker om forbruker og helsespørsmål.

Stephen Barretts seneste bok, The Health Robbers: a Close Look at Quackery in America, er trolig den mest grundige rapport som noen gang er utgitt på området. Dens 544 sider dekker kiropraktikk, homeopati, naturopati, akupunktur, troshelbredelse, vitaminkurer, helsehumbug over postordre og en lang rekke andre emner, inkl. hvorfor kvakksalveriet overlever og hva som kan gjøres med det.

Boken koster 25.95 dollar + 3.50 dollar i porto, fra Prometheus Books, 59 John Glenn Drive, Buffalo, NY 14228. (Tlf. 800 421-0351.

Geller skal betale en formue

Saken mellom Uri Geller og James Randi er kommet et skritt videre. Dommer Stanley S. Harris har nå dømt Geller til foreløbig å betale kr. 700.000, til CSICOP som erstatning for saksomkostninger.

Saken startet i 1991, da Geller fremsatte et erstatningskrav på 100 millioner dollar mot CSICOP og James Randi, fordi Randi hadde avslørt ham som svindler.

Rettens første dom var at CSICOP ikke kunne gjøres ansvarlig for Randis uttalelser. Nå har retten altså dømt Geller til å betale et større beløp i erstatning. Dette iflg. loven om at man ikke må rettsforfølge noen med mindre man har god grunn, og at det ikke må skje som hevn. Geller bad retten om å overveie dommen igjen, men dette avviste dommer Harris.

Men Geller har ennå ikke betalt, og CSICOP har bedt dommeren sørge for at så skjer.

Skept. Inquirer, sommer 93

BILLY MEIER AVSLØRT

Kontaktpersonen Billy Meier fra Sveits har i mange år vært kontroversiell med sine ekstremt flotte bilder av romskip. Ved en UFO-konferanse i oktober 1993 i California sto Karl Korff frem og avslørte at han hadde infiltrert Meiers organisasjon og bl.a. tatt opp en video om saken.

Korffs interesse for Meier begynte da han leste om Meiers helt usedvanlige påstander i boken "UFO - Contact from the Pleiades". Han ble raskt skeptisk og allerede i begynnelsen av 1980-årene forsøkte Korff å avsløre Meier.

Det lyktes ham lett å finne naboer som hadde sett Meier lage UFO-fotos ved hjelp av små modeller, som noen ganger var hengt opp i heliumballonger.

Korff er i gang med å redigere en video om sine undersøkelser, og angivelig skulle denne være tilgjengelig i løpet av 1994.

KILDER: SUN, Nov. 1993.
UFO-NYT nr. 1/94.

---

james randi på norsk

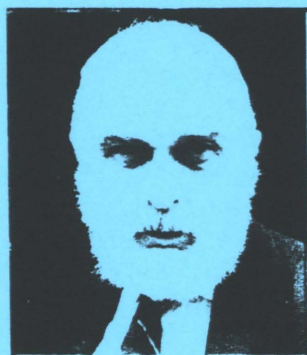
James Randi trenger ingen nærmere presentasjon her i NIB. Men at en av hans beste bøker 'Flim-Flam' nå foreligger i norsk oversettelse er kanskje ikke alle klar over.

I forordet sier Randi at bokens tilblivelse har vært det rene eventyret. I USA vandret den i sin tid fra den ene foreleggeren til den andre før den ble antatt. Opprinnelig var det påtenkt et opplag på 17.500 eksemplarer, men det endte med 5000. Kort tid etter at den var på gaten var den utsolgt, og med flere tusen bestillinger av folk som ventet på å få lese den. Hvorfor?

En bok som har vært så etterspurt burde være gjenstand for øyeblikkelig opptrykk i en bransje som sliter med dårlige tider. Men det nakne faktum er at bøker som omhandler det paranormale er de som forlagene tjener nest best på, og dette kan det ikke kimses av i de forlagene som har mange slike bøker. Min bok ble derfor en gjøkeunge første gang den kom ut.

Randi forteller videre at han sitter med en stor bunke brev fra interesserte som gjerne vil skaffe seg boken. Noen er skolebibliotekarer i USA, andre er fra England, Australia, Sør-Afrika, Canada og andre land som ønsker så mange som seks eksemplarer til sine utlånsbiller. Folkebibliotekene har ønsket enda flere.

Lærere spør om kvantumsrabatt fordi de ønsker å bruke boken som tilleggslesning. Men igjen: Hvorfor? Hvorfor er denne boken så etterspurt? Jeg tror det er fordi det er så lite stoff tilgjengelig som på en rasjonell og

skeptisk måte tar for seg det overnaturlige/paranormale/okkulte området.

- Jeg håper at interesserte lesere vil lete etter mere informasjon av dette slaget, og vil støtte forfattere som tør å fortelle sannheten om paranormale fenomener. Vår største belønning er å vite at våre anstrengelser har stimulert denne type interesse. Sier James Randi.

Boken "Flim-Flam", som den norske oversettelsen er en forkortet utgave av, er til nå kommet i 10 opplag bare i USA.

JAMES RANDI I NORGE

Som de fleste vil vite har Randi besøkt NIVFO i Trondheim to ganger - i påsken 1991, og høsten 1993. Hovedhensikten med besøkene var å gjøre NIVFO så godt kjent som mulig. Også på slutten av 1980-tallet hadde NIVFO invitert Randi til Norge (Oslo denne gang), men ved den anledningen fikk Randi forfall.

I boken forteller Randi på en særdeles engasjerende måte om juks og bedrag generelt, Bermuda-triangelet, UFOer, Transcendental meditasjon, Erich von Däniken, parapsykologiens dumpepettere og Uri Geller, biorytmebløffen, kvakksalverne på Filppinene, ønskekvisen med mer.

Denne boken burde engasjere alle; leg eller lærd, troende eller skeptiker - den er som man måtte forvente: en ener på sitt felt.

NIVFO vil, i samarbeide med Bruns Libris og andre bidra til å gjøre boken kjent her til lands, og sørge for at også bibliotekene skal være klar over hva det dreier seg om.

Vi anmoder våre lesere om å skaffe seg boken, dessuten å spørre etter den hos sitt lokale bibliotek for å bidra til å henlede oppmerksomheten på boken.

James Randi: 'Juks og Bedrag', Grøndahl Dreyer, Oslo, 1994.